

## **KÚRIA**

*Bfv.I.2006/2015/7. szám*

*A Kúria Budapesten, a 2016. év március hó 8. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő*

### **í t é l e t e t:**

*A sikkasztás büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 17.B.V.11.007/2013/70. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Törvényszék 32.Bf.7309/2015/10. számú végzését megváltoztatja,*

*a pénzbüntetést és a részletfizetés engedélyezésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.*

*Egyebekben a megtámadott határozatokat hatályában fenntartja.*

*Elrendeli a pénzbüntetés esetlegesen már megfizetett részének visszatérítését a terhelt részére.*

*Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.*

### **I n d o k o l á s**

*A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2015. január 21. napján kihirdetett 17.B.V.11.007/2013/70. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett*

sikkasztás büntettségében [Btk. 372. § (1), (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] és számvitel rendjének megsértése büntettségében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont]; ezért halmazati büntetésül egy év hat hónap - végrehajtásában három év próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre és kétszázötven napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést végrehajtásának elrendelése esetén a terheltnek börtönben kell letöltenie és abból legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra; a pénzbüntetés egy napi tételének összegét négyezer forintban határozta meg és az így kiszabott összesen 1.000.000 forint pénzbüntetés megfizetésére huszonnégy havi részletfizetést engedélyezett. Rendelkezett a meg nem fizetés esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

A védelmi fellebbezés alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2015. október 12. napján kihirdetett 32.Bf.7309/2015/10. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a terhelt vagyon elleni bűncselekményét folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntettségének nevezte meg.

A bíróság jogerős ügydöntő határozataival ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a jogalap megjelölése nélkül, tartalma szerint azonban azt a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjára alapítva.

Az indítványozó eljárási szabálysértésként arra utalt, hogy az eljáró bíróságoknak nem volt hatásköre az ügyben, tekintettel arra, hogy ő az Alkotmányvédelmi Hivatal aktív állományú hivatásos tábornoka, ekként ellene katonai bíróságnak kellett volna eljárnia, emellett a másodfokú bíróság a törvény kötelező rendelkezése ellenére sem hallgatta ki a fellebbviteli eljárásban általa indítványozott tanúkat.

Anyagi jogszabálysértésként pedig a pénzbüntetés kiszabását sérelmezte, mivel arra megfelelő jövedelem és vagyon hiányában került sor; ő ... utcában tényleges ingatlan-tulajdonjoggal nem rendelkezett, a bíróság ezért hamis információ alapján állapította meg, hogy ezen ingatlan tulajdonjogának a fele őt illeti.

Ezért a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az indítvány a ki nem hallgatott tanúk vallomása kapcsán a tényállás támadásának minősül, amely a felülvizsgálati indítványban kizárt.

Utalt arra, hogy a Be. 605. § (3) bekezdése szerint az eljárást a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel

rendelkező bíróságnak kell lefolytatnia, ha az ügy iratai a Be. hatályba lépése - 2003. július 1. napja - előtt a bírósághoz érkeztek. A terhelttel szembeni egyik vádirat benyújtására 2009. január 8. napján, a másik benyújtására 2009. július 24. napján került sor; így a Be. ekkor hatályos 470. § (1) bekezdésére figyelemmel a katonai büntetőeljárás szabályai a terheltre nem vonatkoztak, mert az Alkotmányvédelmi Hivatal, illetőleg annak jogelődje, a Nemzetbiztonsági Hivatal polgári nemzetbiztonsági szolgálatnak minősül, azonban vád tárgyává tett és elbírált cselekmények nem kapcsolhatók szolgálati helyhez, illetve szolgálati tevékenységhez. Emellett utalt arra is, hogy a terhelt ellen folyamatban lévő másik felülvizsgálati eljárásban az Alkotmányvédelmi Hivatal akként nyilatkozott, hogy a terhelt soha nem is tartozott az állományába; így a terhelttel szemben nem volt helye katonai büntetőeljárásnak.

Megalapozottnak találta ugyanakkor a pénzbüntetésre vonatkozó részében a felülvizsgálati indítványt, mivel az első- és másodfokú ítélet személyi körülményekre vonatkozó megállapításai szerint a terhelt jövedelemmel nem rendelkezett, illetve egyetlen ingatlan fele része képezte a vagyonát, aminek a forgalmi értéke nem ismert; így nem volt megállapítható, hogy ez a telek megfelelő fedezetet nyújt-e a kiszabott 1.000.000 forint összegű pénzbüntetés megfizetésére.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat változtassa meg, a terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést mellőzze, egyebekben a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott ügydöntő határozatokat hatályában tartsa fenn (BF.70/2016/1.).

.-.-.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati indítványban hivatkozottakra figyelemmel felülbírálta, emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt és az indítványozó által nem hivatkozott, feltétlen hatályon kívül helyező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A Be. 373. § (1) bekezdés II. c) pontja szerint pedig feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a

bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó, vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el.

A terhelt erre az eljárási szabálysértésre is hivatkozva kérte a felülvizsgálatot.

Ezt a szabályt azonban az eljárt bíróságok nem sértették meg.

A Budapesti V. és XIII. Kerületi Ügyészség B.600/2006/12-I. számú, a számvitel rendje megsértésének büntette miatt benyújtott vádirata 2009. január 8. napján, míg ugyanezen ügyészség B.V.5800/2007/11. számú, sikkasztás büntette miatt benyújtott vádirata 2009. július 24. napján érkezett a Pesti Központi Kerületi Bíróságra, majd sor került a két ügy egyesítésére.

Az ekkor hatályos Be. 470. § (1) bekezdése alapján katonai büntetőeljárásnak volt helye

a) a katona által a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekmény (1978. évi IV. törvény XX. Fejezet),

b) a Magyar Honvédség tényleges állományú tagja által elkövetett bármely bűncselekmény,

c) a határőrség hivatásos és szerződéses, továbbá a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekmény,

d) a szövetséges fegyveres erő tagja által belföldön, valamint e személynek a Magyar Köztársaság határain kívül tartózkodó magyar hajón vagy magyar légi járművön elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye esetén.

Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 122. § (1) bekezdése szerint pedig katonának minősült a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja.

Az elbíráláskor hatályos Btk. 127. § (1) bekezdése szerint pedig katona a Magyar Honvédség tényleges állományú, a rendőrség, az országgyűlési őrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja.

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 2. §-a szerint az Alkotmányvédelmi Hivatal (miként jogelődje, a Nemzetbiztonsági Hivatal is) polgári nemzetbiztonsági szolgálatnak minősül.

Katonai büntető eljárásnak azonban akkor sem lett volna helye, ha a

terhelt ténylegesen a polgári nemzetbiztonsági szolgálat hivatásos állományú tagja lett volna.

A Be. felhívott 470. § (1) bekezdés c) pontja szerint ugyanis katonai büntetőeljárásnak csak akkor van helye, ha polgári nemzetbiztonsági szolgálat hivatásos állományú tagja a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben követ el bűncselekményt.

A terhelt elítélésére gazdálkodó szervezet működésével kapcsolatban elkövetett sikkasztás büntette és számvitel rendjének megsértése miatt került sor, és ennek sem szolgálati helyhez nem volt köze, sem pedig szolgálattal nem állt összefüggésben.

Így a bíróságok által elbírált bűncselekmények nem minősültek a szolgálati viszony tartama alatt a szolgálati helyen, illetve a szolgálattal összefüggésben elkövetett katonai bűncselekménynek és így nem tartoztak a katonai büntetőeljárás hatálya alá.

Emellett - amint arra a Legfőbb Ügyészség helytállóan utalt, és ahogy arról a Kúriának hivatalból tudomása van, az Alkotmányvédelmi Hivatal által a Kúria előtt Bfv.I.1820/2015. szám alatt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban adott tájékoztatás alapján - a terhelt nem volt az Alkotmányvédelmi Hivatal, illetőleg annak jogelődje, a Nemzetbiztonsági Hivatal hivatásos állományú tagja.

A felülvizsgálat alapjául megjelölt eljárási szabálysértés ezért nem valósult meg.

A Kúria nem észlelt a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból folytatott vizsgálat során egyéb feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést sem.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható.

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. A bizonyítékok eltérő értékelésére, eltérő következtetés levonására, bizonyításra, illetve ilyen célból az ítélet hatályon kívül helyezésére nincs törvényes lehetőség.

A terhelt felülvizsgálati indítványának a másodfokú eljárásban bejelentett tanúk mellőzésére vonatkozó része - a törvényi tilalom ellenére - a bizonyítékok helytállóságát, a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét és ezeken keresztül a tényállást támadta.

A Kúria ezért a felülvizsgálati indítvány ezen részével nem foglalkozhatott.

Megalapozottnak találta ugyanakkor az indítvány pénzbüntetés kiszabását sérelmező részét.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A Btk. 50. § (2) bekezdése szerint azzal szemben, akit a bíróság a haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítél, pénzbüntetést is ki kell szabni, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van.

Azaz a pénzbüntetés kötelező alkalmazására is csak abban az esetben kerülhet sor, ha a terheltnek megfelelő jövedelme vagy vagyona van.

Az elsőfokú bíróság a tényállás személyi részében megállapította, hogy a terhelt 2013. június 3. napjától kezdődően (azaz a határozat meghozatala idején is) büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott, jogerős szabadságvesztését töltve és munkából származó rendszeres jövedelemmel nem rendelkezett; vagyonaként a lakcímén lévő családi házat, valamint a ... szám alatti telek fele részét tüntette fel azzal, hogy annak a forgalmi értéke nem ismert.

Az indokolás szerint pedig a pénzbüntetést azért találta kiszabhatónak, mert a terhelt rendelkezik vagyonnal.

Kétségtelen, hogy a Btk. rendelkezései szerint a pénzbüntetés kiszabását a megfelelő vagyon jövedelem hiányában is megalapozza.

Ennek kapcsán azonban ingatlanvagyon esetén figyelemmel kell lenni annak forgalmi értékére, valamint lakóingatlan esetén arra, hogy az ingatlan a terhelt által lakott-e, abban családtagjaival élt-e, illetve van-e lehetősége arra, hogy máshol biztosítsa maga és családja elhelyezését.

Ezen körülményeket azonban az eljáró bíróságok nem tárták fel, emellett - ahogy azt a másodfokú bíróság a terhelt által csatolt tulajdoni lap alapján megállapította - a terhelt tulajdonát csak a ... szám alatti ingatlan fele része képezi.

Azaz a terhelt korábbi lakóhelyéül szolgáló ingatlan az elbíráláskor nem volt a tulajdonában, a ... utcai ingatlan fele részének forgalmi értéke pedig nem volt ismert.

Így az irányadó tényállásban nincs adat arra nézve, hogy ez a telek a pénzbüntetés kiszabása szempontjából megfelelő vagyonnak tekinthető-e.

Ezért a pénzbüntetés kiszabására törvénysértően került sor.

A Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha a büntetőjog szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

A Kúria ezért - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletét, illetve a Fővárosi Törvényszék végzését megváltoztatva a pénzbüntetést és az ehhez kapcsolódó, a részletfizetésre vonatkozó rendelkezést mellőzte.

A megtámadott határozatokat egyebekben a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A pénzbüntetés, illetve annak megfizetett része visszatérítéséről a Be. 585. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A Kúria ítélete elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel.

Budapest, 2016. március 8.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:  
TóthLné  
bírószági tisztviselő